

Валерія Гранкіна,
співвласник поліграфічної компанії
ТОВ «СЛАВЕНА»

Стале пакування як необхідна умова для розвитку компаній

Більше 4 місяців тому для України, її народу і бізнесу змінилося все. Ми стали країною, яка за три доби збирає гроші на потужну зброю. Країною у танках, літаках, кораблях. Країною зі зруйнованими ракетами районами. Країною з окупованими містами, які попри все залишаються вільними та українськими. Країною, за якою спостерігає весь світ і чисю мужністю захоплюється. Змінилися наші уклад, цінності, приводи для радості. Змінився шлях, яким ми йдемо до головної мети. Змінилися і стратегії розвитку бізнесу. Адже саме він тепер має допомогти відродитися та побудувати нову Україну.

За місяці війни з ворожим су-сідом Україна вже показала свої силу та стандарти Європі. Нещодавно було офіційно визнано: Україна – це майбутній рівний партнер для не менш ніж 27 країн Європейського Союзу. Наша країна – кандидат на вступ до ЄС. І слід пам'ятати, що кожному новому члену складніше, ніж попередньому. А це означає, що тепер

нам необхідно дуже ретельно готуватися як до підвищення своїх стандартів, так і до вирішення нових завдань. Бренд України має бути не про минуле, а про майбутнє. Про те, що ми будемо прогресивнішими та цивілізованішими. Нам важливо показати, що ми стали більшою мірою європейцями, ніж самі європейці. І всі це мають усвідомити.

Нікого, мабуть, не здивую, сказавши, що Європу захопив дух екології та ресурсоефективності. І хоча упаковка є лише невеликою частиною загального впливу продукту на довкілля, вона відіграє значну роль у мінімізації цього впливу. Кожен виробник упаковки, кожен роздрібний продавець та торговець в ЄС зобов'язаний дотримуватись Директиви ЄС з упаковки 94/62/ЄС. Цей важливий екологічний документ встановлює конкретний стандарт, який є обов'язковим для всіх виробників та роздрібних продавців, а також його застосовують до упаковки на всіх рівнях її існування: в бізнесі, у роздрібній торгівлі, в офісі, на виробництві та вдома. Відповідно до Директиви держави – члени Співтовариства повинні гарантувати певні зміни у своїй роботі з упаковкою. Розглянемо кожну вимогу окремо.

Матеріали, що підлягають переробці та багаторазовому використанню

Відповідно до вимог Директиви матеріал для пакування повинен бути таким, що поновлюється, біорозкладним та придатним для вторинної переробки. Враховуючи дані характеристики, можна стверджувати, що з усіх матеріалів, які використовують для виробництва упаковки, цим вимогам відповідає тільки картон.

Отже, тепер упаковка починається з вибору матеріалу. При плануванні нового екологічного пакувального рішення виробники повинні відповісти на такі запитання щодо матеріалу:

- Чи є основний матеріал для пакування таким, що відновлюється?
- Чи підлягає матеріал вторинній переробці?
- Чи можна відстежити джерело переробленого матеріалу у вихідній сировині?
- Чи відповідає матеріал вимогам кінцевого користувача? Тут ми говоримо про характеристики самого матеріалу.

Пластмаси для пакувальної промисловості (ПЕ, ПП, ПЕТ) виготовляються здебільшого з викопної та обмеженої сировини, і тільки дуже мала частина надходить із відновлюваної сировини. Для переробки пластик є досить складним матеріалом. На практиці кольорові пляшки важко ретельно відокремити одну від одної, а змішані пластикові відходи не можуть бути перероблені з високою якістю. Тому тут ми говоримо про даунциклінг, а не про переробку. Розкладається пластик десятиліттями чи навіть століттями. Цікаво, що оксорозкладні пластики, оброблені добавками для розчинення, через певний проміжок часу не розкладаються повністю, а розпадаються на мікропластики.

Алюміній є одним з металевих сировинних матеріалів, які витягують із рудитоксидів і, отже, не відновлюються. Він повністю придатний для вторинної переробки, але його важко відновити у композитній упаковці в процесі переробки. І, нарешті, алюміній – це метал, а метали не піддаються біологічному розкладанню.

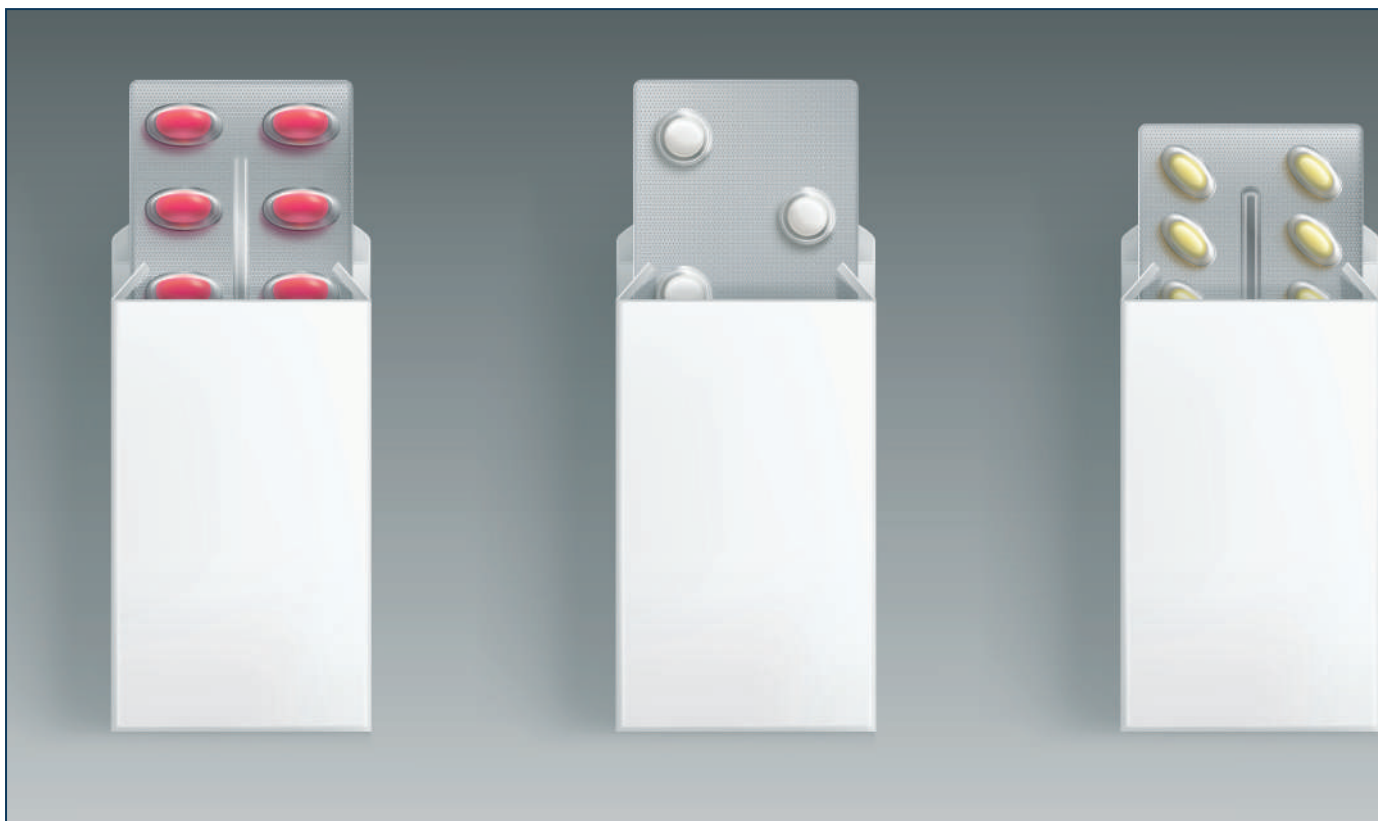
Скло створюють шляхом плавлення. Для цього використовують кварцовий пісок, який є органічним і, отже, невідновлюваним і та-

ким, що не розкладається. Скляна пляшка, наприклад, може «прожити» до 1 млн років. Треба сказати, що скло піддається переробці. Його можна переплавляти будь-яку кількість разів, але потрібно враховувати, що споживання енергії під час виробництва пляшки є дуже великим.

Говорячи про **картон**, у першу чергу потрібно сказати, що це чиста порода і його виготовляють із відновлюваної сировини, деревини зі стійкокерованих лісів або макулатури. Картон можна переробляти практично нескінченно. Після потрапляння в довкілля паперова упаковка розкладається протягом кількох тижнів. Те, що походить від природи, знову стає природою. Результати сучасних досліджень доводять, що картон – це пакувальний матеріал майбутнього: споживачі все частіше зважають на соціальні та екологічні наслідки, ухвалюючи рішення про покупку.

Ще одна причина, яка свідчить на користь картону як пакувального матеріалу: згідно з результатами останніх досліджень, проведених у Технічному університеті Дармштадта, паперові волокна можна переробляти майже нескінченно. Вторинна переробка необхідна для стійкої пакувальної про-

мисловості: цикл замикається, а життєвий цикл деревини у всьому ланцюжку створення вартості багаторазово збільшується. Волокна, що знаходяться в обігу протягом тривалого часу, захищають довкілля, оскільки таким чином сировина використовується оптимально. Тому потенціал макулатури довго недооцінювали. Макулатура є ще ціннішою сировиною, ніж передбачалося. Її можна переробляти знову і знову. Картонна упаковка, що була у використанні, має найвищий ступінь переробки серед усіх пакувальних матеріалів і є основою для виробництва екологічно чистого пакувального матеріалу – переробленого картону. Слід враховувати: переробка і перероблені матеріали гарантують, що волокна використовують кілька разів і не викидають після одного застосування. При цьому матеріал на основі перероблених волокон часто важчий, тому що для досягнення бажаної міцності для кінцевого використання потрібно більше воло-

кон. Це може вплинути на вуглецевий слід, транспортні витрати та вартість використаних матеріалів.

Вторинне волокно також може створювати проблеми для ліній перетворення, впливати на експлуатаційні характеристики, а також спричиняти запилення в процесі перетворення. Матеріал на основі вторинного волокна можна використовувати для вторинного пакування, оскільки він не вступає в контакт із продуктом, наприклад, при використанні блістерної пластикової упаковки або скла. Також це відмінний вибір для третинної упаковки в сфері електронної комерції.

Мінімально можливі маса та об'єм упаковки

Для пакування рекомендовано використовувати мінімальну кількість матеріалу. «Стільки, скільки потрібно, і якнайменше» – при виробництві картонної упаковки основну увагу приділяють матеріалу та його оптимізації. Розміри упаковки,

адаптовані до продукту, заощаджують місце та кількість матеріалу. Це не лише оптимальне рішення з економічної точки зору, а й щодо захисту навколишнього середовища. При розробці упаковки потрібно враховувати кожний міліметр, щоб використовувати не більше матеріалу, ніж необхідно для забезпечення функціональності. Щоб гарантувати повну можливість вторинної переробки складної упаковки наприкінці її життєвого циклу, слід також враховувати дизайн та друк. Наприклад, УФ-фарби, УФ- і пластикові покриття, ламінація та фольга порушують процес циклу, в той час як нові рекомендації підтримують круговий дизайн продукту.

В європейських країнах фармацевтичні компанії докладають максимальних зусиль для зменшення граматики та товщини картону вторинної упаковки. Менше фарби, нижче граматура, тонший картон – менше шкоди. Упаковка має привабити, продати та виру-

шити на переробку. Але варто зазначити, що лише тільки целюлозний якісний картон може забезпечити потрібну жорсткість для пакування за умови зменшення його товщини.

Про необхідність використання екологічної фарби для друку упаковки наразі не йдеться, але вже сьогодні виробники лакофарбових матеріалів попереджають про поступовий перехід на застосування більш екологічних складових, тому друк вже не буде таким яскравим, яким був раніше. Власне екологічність матеріалів передбачає максимальний рівень уникнення хімічних елементів і заміну їх натуральними барвниками.

Зниження вмісту шкідливих речовин та матеріалів

Виробники упаковки зобов'язані використовувати лише ті матеріали, складові яких не зашкодять навколишньому середовищу та зможуть потрапити до обробки. У прагненні відповідати більш жорстким

цілям сталого розвитку виробникам необхідно мати звіт або сертифікат виробника, в якому вказані точні дані про вуглецевий слід і загальний вплив обраних пакувальних матеріалів на навколишнє середовище.

Також відмінною альтернативою картону з целюлози може стати картон, виготовлений із трави. І якщо нещодавно ми говорили про нього як про щось нове, то нині заводи з виробництва даного виду картону поширюються територією Європи і завойовують відданість споживачів. Виробництво трав'яних волокон відбувається виключно механічним способом без хімічної обробки. При цьому викиди CO₂ на 95% менші порівняно з первинною деревною масою. Також виробництво заощаджує 6000 л води на виробництво 1 т картону. Єдиним мінусом такого картону для замовника можна назвати його незвичні колір та текстуру. Колір трав'яного картону коливається від світлого до більш

насиченого бежевого і залежить від кількості внесеної трави та часу її збирання. Але при цьому така стійка упаковка може суттєво виокремити бренд виробника серед конкурентів. Крім того, стійка упаковка може сприяти збільшенню обсягу продажу, оскільки споживач з більшою ймовірністю придбає стійку упаковку, ніж «нестійку». Так, у Німеччині ще одним приємним бонусом для компаній, що обирають екологічну упаковку, є обіцянка держави надавати знижки підприємствам на оплату переробки такої упаковки.

На жаль, дане нововведення має і негативний бік як для споживачів стійкого пакування в Україні, так і в Європі. З одного боку, попри те, що екоупаковка орієнтована на майбутнє, а сталий розвиток та економіка замкнутого циклу також стають усе більш важливими питаннями для замовників упаковки, виконання всіх вищезгаданих вимог на даний час коштує великих грошей. З іншого боку, екологічні рішення упаковки підвищують імідж продукту і, зрештою, сприяють успіху компанії. Але, як би там не було, упаковка завтрашнього дня є відновлюваною, придатною для повторного використання та такою, що біорозкладається, а отже – є нешкідливою для навколишнього середовища. І вже зараз нам необхідно робити перші кроки до змін у своїй звичній роботі з упаковкою: переходити на більш тонкий картон, робити упаковку такого розміру, щоб усередині в ній залишалося якомога менше вільного місця, виключати роботу з ламінацією та пластиковими віконцями в упаковці, за можливості використовувати картон замість пластику і блістера, що розміщені всередині упаковки, застосовувати більш екологічні фарби, які відповідають європейському стандарту. Нам важливо, щоб українські виробники новою потужною хвилею вплинули в європейський ринок. І сумнівів у тому, що ми це зробимо, немає! ■